FISKERIDIREKTORATET

Adm.enhet: Arealseksjonen
Saksbehandler: Silje Svendsen
Telefon: 55 23 80 00
Vår referanse: 23/17582
Deres referanse: 2023/11308 - 2023/37864
Dato: 03.01.2024

Sortland kommune
Att: Malene Husby
Postboks 117
8401 SORTLAND

Fiskeridirektoratets uttalelse til søknad om dispensasjon for etablering av sjøbunnsdeponi i Sortlandsundet - Sortland kommune

Fiskeridirektoratet viser til oversendelse fra Sortland kommune av 6.12.2023 med høring av dispensasjonssøknad for etablering av sjøbunnsdeponi i Sortlandsundet.

Fiskeridirektoratet har ikke innvendinger til at det gis dispensasjon som omsøkt, men legger til grunn at:

- **Det etterstrebes at massene blir benyttet til andre prosjekter fremfor å benytte sjødeponi.**
- **Oppdrettsaktører i området holdes orientert om tiltaket.**
- **Hensynet til marint miljø ivaretas.**

Fiskeridirektoratets rolle

Fiskeridirektoratet har som formål å fremme lønnsom og verdiskapende næringsaktivitet gjennom bærekratig og brukerrettet forvaltning av marine ressurser og marint miljø. Vi har som oppgave å medvirke i planlegging etter plan- og bygningsloven når fiskeri- og havbruksinteresser i kyst- og sjøområder blir berørt. En av oppgavene er å gi uttalelse i dispensasjonssaker etter lovens kapittel 19.

Formål og planstatus

Kystverket søker om dispensasjon for etablering av sjøbunnsdeponi i Sortlandsundet, i forbindelse med prosjekt «Strekning Stamsund – Risøyrenna med gjennomseiling Raftsundet» i Sortland kommune. Beregnet fast masser er totalt i underkant av 30 m^3 for utdypningsområdene mens beregnet løse masser er totalt i underkant av 30.000 m^3. Det er to andre prosjekter i området som ønsker å benytte massene, omsøkt sjøbunnsdeponi planlegges kun benyttet om det ikke kommer på plass avtale om disponering av massene. Området hvor sjøbunnsdeponi søkes etablert ligger i et område som er avsatt til bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone gjennom Kystsoneplan 2023 - 2035, vedtatt 22.06.2023.

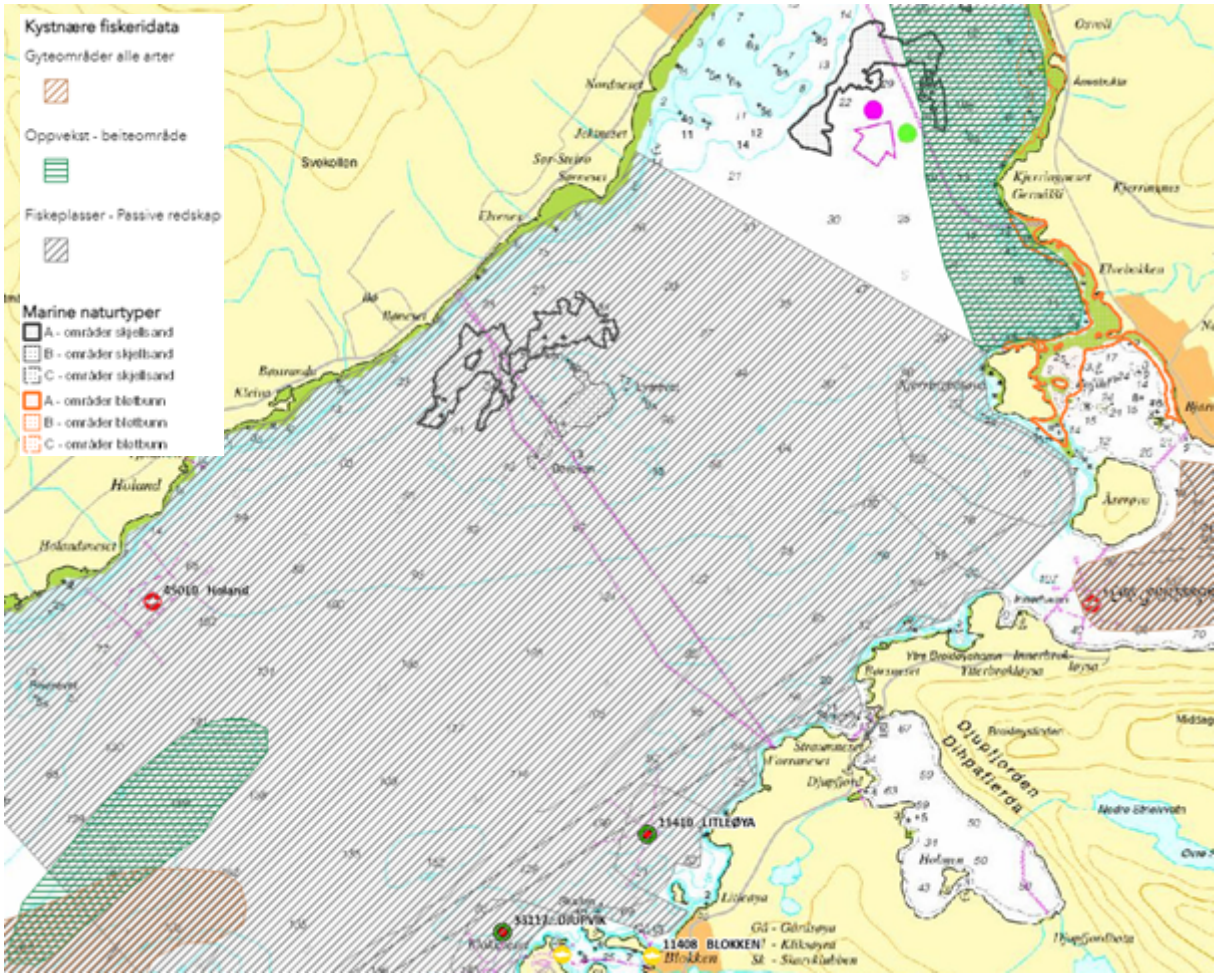
Fiskeri- og akvakulturinteresser i området

I vårt kartverktøy Yggdrasil (fiskeridir.no) har Fiskeridirektoratet samlet kartlag som viser viktige registreringer knyttet til fiskeri- og akvakulturinteresser.

Fiskeriinteresser

Tiltaksområdet ligger innenfor en fiskeplass for passive redskap hvor det fiskes etter torsk, sei, hyse og breiflabb (figur 1). Historikk for faststående bruk og sporingsdata kombinert med fangstdata viser noe aktivitet i tiltaksområdet, men aktiviteten fremstår som lav sammenlignet med andre områder noe lengre unna. For mindre fiskefartøy er det ikke krav om posisjonsrapportering, og kravene til rapportering av faststående bruk er avgrenset. Fiskeriaktiviteten kan med andre ord være høyere enn det som framkommer av tilgjengelige data.

Omtrent tre km nordøst og 4,5 km sørvest har vi kartlagt beiteområder for henholdsvis kveite, gråsteinbit, og breiflabb og for torsk og hyse. Disse områdene har også funksjon som oppvekstområder. Beiteområder er et område hvor det fangstes voksen fisk og tettheten er større enn i andre områder. Et oppvekstområde er et beiteområde som benyttes av yngel/småfisk. Dette er avgrensede områder hvor tettheten av yngel er større enn i andre områder. Vi har også kartlagt gyteområder for torsk i Sigerfjorden og omtrent 5,7 km sørvest for tiltaksområdet.

Figur 1. Kystnære fiskeridata, akvakulturlokaliteter og marine naturtyper i området.

Akvakultur

Det er etablert flere akvakulturanlegg i sjø i området. Omtrent 4,6 km sørvest for tiltaksområdet ligger lokalitet 45010 Holand. Det er også etablert anlegg på østsiden av Sortlandsundet, lokalitetene 33117 Djupvik. 11410 Litleøya og 11405 Innerbrokløysa. Disse ligger henholdsvis omtrent 4,7, 3,6 og 4,5 km unna.

Marint miljø
I tiltaksområdet er det kartlagt en svært viktig og en viktig skjellsandforekomst.[1] Skjellsand er et habitat som ofte er rikt på bløtbunnsfauna. Denne sanden, som i stor grad består av knuste og delvis nedbrutte kalkskall fra skjell og andre marine organismer, regnes som en ikke-fornybar ressurs i et menneskelig tidsperspektiv. Naturtypen fungerer som gyte- og oppvekstområder for flere fiskearter. I tillegg benytter større krepsdyr skjellsandbankene til parringsplasser og ved skallskifte, de finner også matgrunnlag her.[2]

ROV-undersøkelsen avdekket naturtypene; større tareskogforekomster (nordlig sukkertareskog), løstliggende kalkalger, sjøfjær og gravende megafaunasamfunn. I tillegg var tiltaksområdene og nærområdene dominert av blandingsbunn bestående av sand, grus, stein og blokker. Det er ikke påvist miljøgifter over tilstandsklasse II (god miljøtilstand) i prøvene. Overflatesedimentet klassifiseres som ikke forurenset.

Vannforekomst
Tiltaksområdet ligger innenfor vannforekomsten «Sortlandsundet-sør-ytre» (Vannforekomst ID 0365010601-7-C) som har god økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand. Vannforekomsten er påvirket av diffus avrenning og utslipp fra fiskeoppdrett og punktutslipp fra renseanlegg.[3]

Vurderinger og merknader
Tiltaket vil etter vår vurdering ikke medføre vesentlig negativ påvirkning for fiskerienes bruksinteresser. Tiltakene i Sortlandsundet vil kunne medføre konsekvenser for de omkringliggende akvakulturanleggene i området. Det fremkommer av søknaden at det skal holdes dialog med de som drifter anleggene. Dette er svært viktig for å ivareta matsikkerhet og dyrevelferden. Miljøundersøkelsen i tiltaksområdet fant ikke forurensede sedimenter, men vannforekomsten er klassifisert med dårlig kjemisk tilstand. Alle arbeider må derfor gjennomføres med aktsomhet og oppdrett i området hensyntas. Fisk i merd har ikke fluktmulighet ved forstyrrelser i miljøet.

Tiltaket vil påvirke det marine miljø i tiltaksområdet, men det er gjennom kartleggingen ikke funnet forekomster eller naturtyper som er unike for området. I søknaden er det vurdert at arter vil raskt reetablere seg i området etter tiltaket er gjennomført.

I utgangspunktet mener vi at det er veldig viktig at massene kommer til nytte og ikke blir dumpet i sjøen. Vi oppfordrer Kystverket til å etterstrebe at massene kan benyttes til andre prosjekter fremfor å dumpe massene. Dersom dumping i sjødeponi er det eneste alternativet, må avbøtende tiltak benyttes for å unngå nedslamming og spredning av partikler.

Konklusjon
For at en dispensasjonssøknad skal kunne bli innvilget, må to vilkår være oppfylt (jf. pbl § 19-2 andre ledd):

1. Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt.
2. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene.

[1] Direktoratet for naturforvaltning 2007. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN Håndbok 19-2001 Revidert 2007. 51 s
[2] Ibid.
[3] VannNett-Portal. Sortlandsundet-sør-ytre. Hentet 2. januar 2024 fra https://vann-nett.no/portal/#/waterbody/0365010601-7-C

Fiskeridirektoratet har ikke vesentlige merknader knyttet til de to vilkårene i denne saken, og vil ikke motsette seg at det gis dispensasjon.

Fiskeridirektoratet er også en av flere høringsinstanser som vil å bidra med nærmere avklaring av detaljer omkring utforming m.m. som vedtas av øvrige myndigheter etter forurensningsregelverket. Fiskeridirektoratet vil her være opptatt av å unngå eller avbøte negative konsekvenser for fiskerienes bruksområder og interesser, i tillegg til marint biologisk mangfold og ressursområder for fiskeriene.

Med hilsen

Tom Hansen
seksjonssjef

Silje Svendsen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Sortland kommune	Postboks 117	8401	SORTLAND

Kopi til:

Akvakultur I Vesterålen As	Postboks 1502	6025	Ålesund
Nord Fiskarlag	Konrad Klausens vei 4D	8003	Bodø
Nordland Fylkeskommune	Postboks 1485 Fylkeshuset	8048	Bodø
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	Ramberg
Statsforvalteren I Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø
Nordland Fylkeskommune	Postboks 1485 Fylkeshuset	8048	Bodø
Norges Kystfiskarlag	Postboks 97	8380	Ramberg
Statsforvalteren I Nordland	Postboks 1405	8002	Bodø